

OEE Könyvtár  
Áll.Ell. 2021

# A fűz vessző-háncs gyűjtése.

Kiadta :  
az 1898:XXIII. t.-c. alapján alakult  
Országos Központi Hitelszövetkezet.

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Lehárj száma:	1487/2021
Csoport száma:	II
Raktári jelzet:	S. III. VI

Budapest, 1917.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet mezőgazdasági osztálya.



## Bevezetés

A háboru előre nem látott hosszú tartama és terjedelme mind újabb és újabb feladatok elé állítja a gazdasági életet. A front mögötti gazdasági eszközökkel folytatott harc, amely a hadsereg minél tökéletesebb ellátásával szintén a nagy célt, a győzelmes békét szolgálja, a háboru időbeni és méreteiben való kiterjedésével egyenes arányban állóan mindinkább nehezebb lesz, hiszen a készletek elfogytak, nehéz viszonyok között újat kell teremteni, sokszor olyan anyagokból, amelyeket ezelőtt nem, vagy értéktelennek ismertünk, vagy bizonyos célokra való felhasználásáról nem tudtunk.

Köztudomásu, hogy a szállításokhoz szükségelt csomagoló anyagok és szövetek a háboru előtt tulnyomó részben **jutából**, tehát olyan nyersanyagból készültek, amelyet a tengeren túli országok termelnek. Anglia a háboru kezdete óta elzár bennünket a többi világrésztől, jutabehozatal nincs, a gyártás megszűnt, készleteink elfogytak, s ami forgalomban volt, a fokozott használat folytán mindjobban romlik. Len és kender, melyből a hiányt pótoltuk, csak igen korlátolt mennyiségben áll rendelkezésre és egyébként is ezen anyagokat a hadvezetőség fontosabb hadi szükségletekre tartja fenn, úgy, hogy az illetékesek már attól félnek, hogy a csomagoló és fedő anyagok hiánya a gazdasági javak forgalmát megakasztja s a hadsereg ellátását is veszélyeztetni fogja.

Ez a veszély és szükség kísérletezésre szorította a szakembereket, amely hosszas kísérletezések most azon eredményre vezettek, **hogy sikerült az eddig teljesen értéktelen, semmire sem becsült fűzfavessző háncsából olyan**



**fonalat előállítani**, amelyből a hadsereg részére burkolószöveteket, zsákokat és részben ponyvákat lehet gyártani. A gyártás már meg is indult, megelőzvéen ebben nagy szövetségesünket, Németországot is.

A felmerült nehézségek és szükség megszüntetése tehát most már csak annak kérdésévé vált, hogy mi módon lehet a gyártáshoz szükséges füzfavessző-háncsot a hadvezetőség céljaira a feldolgozó gyárak rendelkezésére bocsájtani.

Amikor ez a kérdés felvetődött, a figyelem ismét szövetkezeteink felé irányult, akik a háboru folyamán annyiszor adták áldozatkészségüknek, hazafiságuknak és munkaszeretetüknek tanujelét. Hozzánk fordultak, s mi ismerve szövetkezeteinket, elvállaltuk azok között a füzvessző-háncs gyűjtésére propagandát kezdeni s vállaltuk amugy is rengeteg munkánk közt az ezzel járó teendőket.

## **Uj közérdekű feladat hárul**

tehát szövetkezeteinkre, illetve azok derék vezetőire, amely most az, hogy a hadsereg, illetve a hadvezetőség által megbízott gyárak részére füzvessző-háncsot, ezt az eddig teljesen értéktelen anyagot **igen sürgősen, minél nagyobb mennyiségben megfelelő módon gyűjtsék, száritsák és az összegyűjtött mennyiségeket nálunk bejelentés és utbaigazításaink szerint leszállítsák.** Ez a feladat annál könnyebben valósítható meg, mert minden métermázsa **légszáraz háncsért csorbitatlanul megadjuk szövetkezeteinknek azt az összeget, amelyet mi kapunk, vagyis métermázsként 20 koronát;** tehát ez esetben a hadsereg érdekében kifejtett áldozatkészség bőséges anyagi jutalmazásban is részesülne.

Minden tekintetben azt tartanánk célszerűnek, ha szövetkezeteink ezen akció vezetését a szövetkezet vezetőségének erre legalkalmasabb tagjára bizza, vagy ha a vezetők közül erre senki nem vállalkoznék, átadná ezt egyik megbízható tagjának, maga a szövetkezet pedig az akció vezetésére vállalkozó vezetőt vagy tagot támogatja, az akciónak ellenőrzését gyakorolja, teljesíti az e tárgyban kiadott utbaigazításunk értelmében a szükséges bevételezéseket és kifizetéseket.

## Milyen hánccs használható a feldolgozásra és milyen fűz hánccsolható?

Használható mindenféle fűzvessző-hánccs, tehát úgy a rendszeres vágatás céljára telepeken tenyésztett nemes, mint a folyók és egyéb vízenyős helyek mentén található vadvessző, sőt a főzött vessző szárított hánccsa is, csak az a fő, hogy a fiatal, 1—1½ évesnél nem idősebb vessző hánccoltassék. Hangsúlyozzuk tehát, hogy a fűzfabokrok vastagabb ágainak, vagy törzsének hánccsa nem alkalmas, hanem csakis a vékonyabb vesszője és az is mellékes, hogy milyen módon lesz a hánccs lefejtve.

A nyár derekán a legnagyobb hőségben a helyi viszonyok szerint más-más időben 6—8 hétig a fűzvessző hánccolás, a füzes ártalma nélkül nem folytatható, ez tehát a helyi szakemberek utmutatása szerint szemmel tartandó.

## Nemes fűz-telepek

Aszerint, hogy a szövetekezetek működési körébe tartozó községekben vannak-e nemes fűztelepek, vagy csak vadvessző terem, különbözik a szövetekezetek megbizottjának feladata is. Azokon a helyeken, ahol eddig is rendszeresen vágják a füzeseket, bizonyára vannak hozzáértő emberek és kosárfonók. Rendszerint ezek a kosárfonók bérlik a füzesek tulajdonosától a vágatást, hogy a vesszőt hánccva, vagy hánccolás nélkül feldolgozzák. Ha a feldolgozás hánccolással történik, a szövetekezet megbizottja megveszi tőlük a reájuk nézve értéktelen hánccsot és az alább megadandó módon szárítja, csomóba köti és összegyűjti. Bármilyen régi is legyen az a hánccs, használható, **csak ne legyen rothadt**. Ha a kosárfonók hánccolás nélkül dolgozták fel, rá kell birni őket a vesszők hánccolására, mert ez nekik csak előnyös, hiszen a hánccolt vesszőből készült kosarakat sokkal drágábban adhatják el és a hánccsot is értékesítik, mert a szövetekezet megveszi. Az esetben, ha maguk a kosárfonók nem akarják a hánccolást elvégezni, ezt a munkát iskolás gyermekekkel elvégezteti a szövetekezet megbizottja és így jutnak a hánccshoz. Fenforoghat még az az eset, hogy a tulajdonos a vesszőt vágatta, de a vesszők nem a községben kerültek feldolgozásra, hanem azok hánccolatlanul



elszállítottak; ilyenkor igyekezzék a szövetkezet a tulajdonost a hántolás előnyéről felvilágosítani (hogy t. i. a hántolt vesszőket jobb áron tudja értékesíteni, a szövetkezet megbizottja a háncsot ugyanis külön megfizeti) s a háncsolást a szövetkezet megbizottja ismét csak iskolás gyermekekkel az alább megadandó módon elvégezteti. Ha pedig a zöldvessző a faluból már elszállított, kérjük közölni, hogy ki vette meg s hová szállította.

## Vadfűzesek

Ott, ahol a fűzesek községek, vagy olyan magánosok tulajdonát képezik, akik eddig azokat gazdaságosan, vagyis rendszeres vágatással ki nem használták, mindezelőtt a fűzes tulajdonosát kell a vesszővágatás előnyeiről felvilágosítani. Ez az előny abból áll, hogy ha ez évben a vadvesszőt gondosan a tövében és egyenletesen vágjuk le, a jövő évben már a nemes vesszővel egyenértékű kosárfonásra alkalmas, tehát sokkal értékesebb vessző nő utána, s ezenkívül, ha a fűzest nem vágják, gyorsabban is megy tönkre. Ennek tudatában a tulajdonosok bizonyára szívesen, akár ingyen is felajánlják a fűzesek vágatását, ha pedig még ezen az előnyön felül is ellenszolgáltatást kívánnának, erre nézve velük meg egyezés köthető.

Ha a fűzes tulajdonosával a szövetkezet megbizottja már megegyezett, még mindig hátra van a munkaerő kérdésének megoldása.

## Gyermekmunka

Itt a gyermekmunkára gondolunk. Szövetkezeteink vezetői, tanítók, lelkészek, jegyzők s a falu értelmiségi többi vezetői amugy is állandó összeköttetésben vannak a falu gyermekvilágával. Különösen tanítók és lelkészek, akik a gyermekeket nevelik, még nevelési szempontból is helyesen járnak el, ha a gyermekeket ilyen módon foglalkoztatják, mert egyrészt a gyermek öntudatát fejlesztik azzal, ha megmagyarázzák, hogy végzett munkájuk a haza védelmét szolgálja, tehát bizonyos mértékben ők is már gyermekkorukban részesei

lesznek a diadal kivívásának, másrészt kézzelfoghatólag bizonyítják be nekik a munka hasznosságát azzal, hogy a háncsot a gyermekeknek a kapott 20 koronából megfizetik.

A gyermekek beoktatását úgy véljük megoldani, hogy az iskolában hetenkint egyszer vagy kétszer, erre a célra délután a tanítás szünetelne és ez alkalommal a tanító, a legközelebbi füzes helyszínén, szemléltető oktatást tartana a füzvesszőhántolásról. Néhány bemutatás után a gyermekek oly tapasztalatra tennének szert, hogy a várt eredmény el nem maradhatna, sőt már az ily szemléltető bemutatások is kisebb mennyiségű füzvessző-háncsot eredményeznének.

Kétségtelen, hogy a gyermekmunkának vezetésére néhány felnőtt munkaerő felhasználása is szükségessé válik. Ez a mai viszonyok között az akciót drágítja, de a szövetkezet által az akció vezetésével megbízott egyén számítását megtalálhatja akkor, ha a lehántolt vesszőkből az egyenes, ág nélküli, hajlékony és vékony vesszők, melyek a kosárfonásnál használhatók, a még egy későbbi levelünkben megadandó módon szétválasztatnak, megszaríttatnak és kezeltetnek, mert ilyen vesszőkből jelenleg is hány van az országban és azokat magas áron értékesíteni lehet, sőt esetleg kosárfonó szövetkezeteink részére mi is megvesszük. Az ágas és törékeny vesszők, mint tüzelőanyag a mai tüzelőanyagszük világban szintén értékesíthetők.

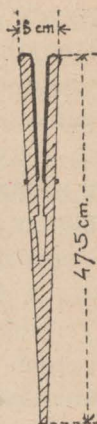
Hogy a vesszőt hol hántoltatjuk, a vágás helyszínén, avagy bent a faluban, az a viszonyoktól és teljesen a gyűjtést végző egyén belátásától függ, azonban a hántolásnak azonnal meg kell történnie, mert különben a háncs a vesszőre tapad és nem lehet már lehuzni.

## A hántolás

A hántolás nem nehéz munka. Különösebb eszközök nem kellenek hozzá, egyszerű kemény fából vagy vasból készült csiptetővel is el lehet végezni. De van vidékenkint erre a célra szolgáló külön eszköz is, ezek közül egyet az alanti kép ábrázol. Kívánatra esetleg olcsó áron tudunk majd ilyet küldeni.



A vesszőt az ékalaku és belül párhuzamosan két vaspánttal ellátott hántoló eszközbe helyezük, az eszközt kissé összeszorítjuk és a vesszőt végighuzzuk, ami által az megreped és a háncs kézzel könnyen leszedhető. Ezen eszköz használásával elérjük azt a célt, hogy minél hosszabb és szélesebb háncsot nyerjünk. De természetes, hogy a rövidebb háncs is használható, annak ma minden szála érték. A háncs-szalakat hosszában, párhuzamosan egymás mellé fektetjük, vagy még helyesebben, egy kifeszített rudra vagy kötélre átvetjük, s ha már szép rendben egymás mellett vannak, combvastagságu csomókba, az itt látható ábra szerint, a háncsszalakat egyik végükön összekötjük. **Vesszőtöredékeknek a háncon maradnia, vagy közbeékelődnie nem szabad,** mert ezek tönkreteszik a feldolgozó gépeket.



Az így — ismételjük, csak egyik végükön összekötött háncskötegek — jól kirázva, esőtől védett helyen, tehát padláson, eresz alatt felakasztandók, teljesen megszáritandók. Elszállítás előtt 10—15 ilyen köteg háncsból fonott kötéllel bálává vagy csomóvá egyesíthető.

Ahol már kész háncsot találnak az akció vezetői, ott mindössze a sorbarakást, szárlást és összekötést kell elvégezniök.



## Lábadozó katonák bevonása

Itt jegyezzük meg, hogy ahol lábadozó katonák otthona, vagy osztaga van, a katonai parancsnok tudtával az önként vállalkozó katonák munkaejeje megfelelő jutalmazással, erre a célra kiváló alkalmasan felhasználható, célszerű tehát e tekintetben a parancsnokkal érintkezésbe lépni. A szabadban való tartózkodás a lábadozóknak egyébként is előnyére van s a könnyű munka egészségüknek nem árt.

Amint látjuk tehát, a munka ahhoz képest, hogy minő nagy célt szolgálunk vele, nem sok. Nehézségek bizonyára



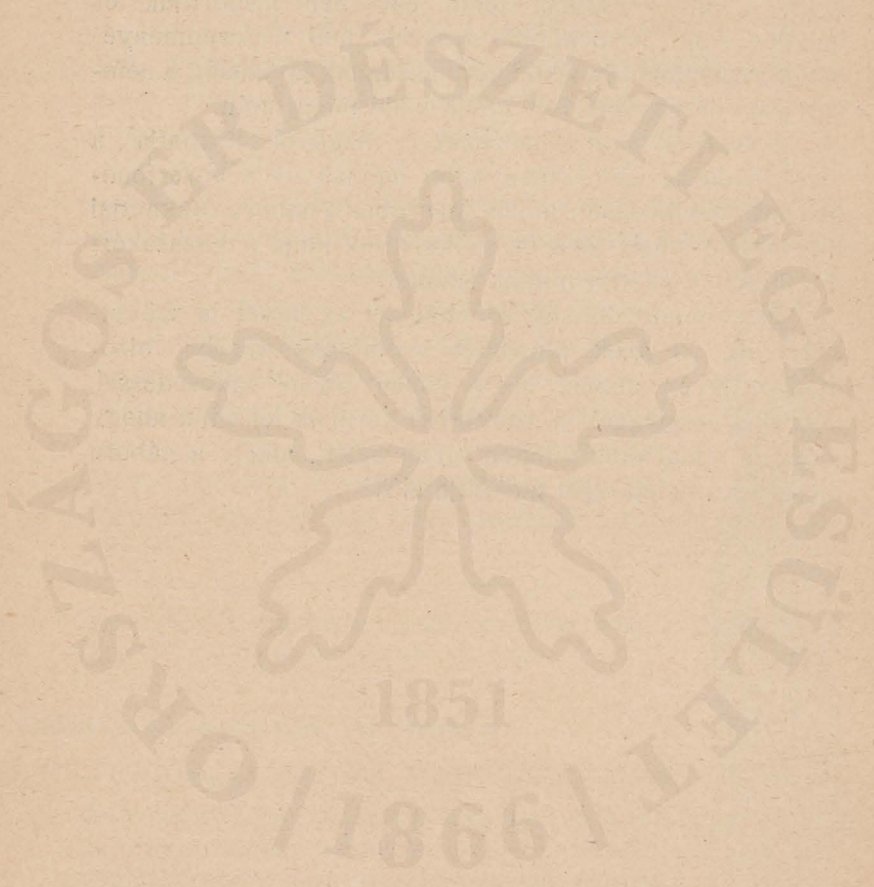
mindenhol lesznek, de a nagy célt és a jövőt szem előtt tartva, ezeket erős akarattal le fogjuk győzni.

Mert habár a jelen pillanatban csak háborus akciót indítunk meg, ennek kihatása a jövőben talán elmaradhatatlan lesz. Sok millióra megy az az összeg, amit a jutáért a külföldnek fizettünk. Ha sikerült a jutát pótló anyagot a füzvessző-háncsban megtalálni, meg lesz a módja annak, hogy a jutát részben, talán egészben kiszorítjuk és helyébe saját termékünket tesszük, ami végeredményében kereskedelmi és pénzügyi mérlegünk javulását, a nemzeti vagyon növekedését vonja majd maga után.

A füzesek jobb kihasználása magával hozhatja a mezőgazdaság ezen elhanyagolt ágának és a kosárfonóiparnak emelkedését, amely iparágban a háboru rokkantjai találhatnak elhelyezést és csökkentjük majd a kosarakért a külföldnek fizetett milliók számát.

Bizalommal tesszük le tehát ezt az ügyet is szövetkezeteink és azok kipróbált vezetőinek kezébe, bizonyosak lévén abban, hogy éppen olyan lelkesedéssel, lelkiismeretességgel és szeretettel karolják fel, mint ahogy eddig is felkaroltak minden olyan ügyet, amely a háboru dicsőséges befejezését mozdítja elő!

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.









**BIRO MIKLÓS**

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉ

BUDAPEST IX

RÁDAY-U 26

TELEFON 3023EF

29-33